

باسمه تعالی

بررسی ارکان حکومت و مدل سیاست گذاری در آلمان

بهمن ماه ۱۳۹۷

فهرست مطالب

بخش اول : مقدمه

- ۱-۱- مروری بر حوادث و رخداد‌های مربوط به جنگ جهانی اول و دوم ۳
- ۲-۱- نجات آلمان بعد از جنگ جهانی دوم ۴
- ۳-۱- تشکیل آلمان غربی و شرقی ۵
- ۴-۱- وضعیت آلمان بعد از اتمام جنگ جهانی دوم ۶

بخش دوم : ارکان حکومت در جمهوری فدرال آلمان

- ۱-۲- ساختار سیاسی ۶
- ۲-۲- قانون اساسی ۷
- ۳-۲- دیوان قانون اساسی فدرال ۸
- ۴-۲- احزاب سیاسی در مجلس ۹
- ۵-۴- حکومت فدرال ۱۰

بخش سوم : قوه مقننه در جمهوری فدرال آلمان

- ۱-۳- سطوح قانون گذاری ۱۰
- ۳-۲- مجالس قانون گذاری ۱۲
- ۳-۳- ساختار مجالس و حوزه اختیارات آن ۱۲
- ۳-۴- کمیسیون های مجلس بوندستاگ ۱۳
- ۳-۵- کمیسیون های مجلس بوندسرات ۱۵

بخش چهارم: قوه مجریه در جمهوری فدرال آلمان

- ۱-۴- نقش دولت در اقتصاد آلمان بعد از جنگ جهانی دوم ۱۷
- ۲-۴- ساختار و وظایف دولت در آلمان ۱۹
- ۳-۴- وزارتخانه های دولت ۲۰
- ۴-۴- تصمیم گیری دولت در آلمان ۲۲
- ۵-۴- تأثیر اتحادیه اروپا بر سیاست گذاری های آلمان ۲۳
- منابع ۲۴

چکیده

در این مطالعه ارکان حکومت و مدل سیاست گذاری در جمهوری فدرال آلمان مورد مطالعه قرار گرفته است؛ بررسی ها نشان می دهد که تصمیم گیری در این کشور در جنگ جهانی دوم با دخالت شدید دولت همراه بوده است و بعد از آن نیز اشغالگران برای کنترل کردن شرایط همین روند را ادامه داده اند، اما به مرور زمان دخالت دولت در اقتصاد روند متعادل تری به خود گرفته است و رفته رفته به یک نظام اقتصاد اجتماعی بازار تبدیل شده است.

در این کشور فرماندهی واحد برای تصمیم گیری و سیاست گذاری وجود ندارد و برنامه ریزی در سطح فدرال توسط مجلس بوندستاگ، در سطح ایالت ها توسط مجلس بوندسرات و در سطح شهری توسط شهرداری ها صورت می گیرد، طبق اصل ۷۶ و ۷۷ قانون اساسی این کشور هر طرح و یا لایحه ای می بایستی به تأیید و تصویب مجالس قانون گذاری این کشور برسد. در واقع دولت لایحه ای را از طریق وزارتخانه ها تهیه و در جلسه کابینه وزیران مطرح و پیش نویس آن را تأیید می کند و سپس آن را برای بوندسرات و بوندستاگ ارسال می کند که بعد از تصویب در مجالس توسط ریاست جمهوری کشور ابلاغ می شود.

بخش اول: مقدمه

یکی از عوامل موفقیت در برنامه ریزی و تصمیم گیری در سطوح کلان، مطالعه ساختار کلان و بررسی مدل های سیاست گذاری در کشورهای توسعه یافته و استفاده از مسیر طی شده و الگوی موفق این کشورها است. کشور هدف در این مطالعه جمهوری فدرال آلمان بوده و سوالات تحقیق به قرار زیر است:

- ۱- روند تغییرات ساختار تصمیم گیری هیئت دولت آلمان پس از جنگ جهانی دوم چگونه بوده است؟
- ۲- دولت فدرال آلمان از چه کمیسیون هایی تشکیل شده است؟
- ۳- تعامل کمیسیون های مختلف هیئت دولت با یکدیگر چگونه است؟
- ۴- تصمیمات در هیئت دولت آلمان چگونه اخذ می شود و نقش رئیس جمهور، نخست وزیر و دفتر هیئت دولت چیست؟
- ۵- Bundestag چیست و جایگاهش در تصمیم گیری دولت چگونه است؟
- ۶- تقسیم بندی حوزه های مختلف تصمیم گیری هیئت دولت آلمان چگونه است؟ آیا در حوزه اقتصاد مدیریت واحد وجود دارد؟

۷- وظایف و نقش دولت پس از جنگ جهانی دوم در اقتصاد آلمان چه تغییراتی کرده است؟

بر این اساس در این مطالعه ابتدا وقایعی که بعد از جنگ جهانی دوم در این کشور اتفاق افتاده است را مرور می‌کنیم، در بخش دوم ارکان حکومت در جمهوری فدرال آلمان را بررسی می‌کنیم، سپس در بخش سوم ساختار قوه مقننه را شرح می‌دهیم و در بخش پایانی ساختار و وظایف قوه مجریه را که هدف اصلی این مطالعه نیز می‌باشد به همراه فرآیند سیاست گذاری در کشور شرح می‌دهیم.

۱-۱- مروری بر حوادث و رخدادهاى مربوط به جنگ جهانی اول و دوم

جنگ جهانی اول در سال‌های ۱۹۱۴ تا ۱۹۱۸ به علت منازعات سیاسی، اقتصادی و ارضی بین متفقین و متحدین با پیروزی متفقین و با واگذاری مستعمرات آلمان به دیگر کشورها پایان یافت. بعد از آن در سال ۱۹۳۹ تا ۱۹۴۵ جنگ جهانی دوم که به دلایلی از جمله معاهده ورسای آغاز شد و بعد از پایان جنگ با پیروزی متفقین نیز پایان یافت.

اقتصاد آلمان در سال ۱۹۴۸ بسیار ضعیف و متزلزل شده بود، که دلیل آن تنها به خسارات جنگ مربوط نمی‌شد. بلکه ناشی از سردرگمی کامل در سیاستگذاری اقتصادی بود.

آلمان پس از جنگ به چهار منطقه تقسیم شده بود که هر یک تحت کنترل کشورهای انگلستان، فرانسه، شوروی و آمریکا بود. بنابراین هرگونه اقدامی نیازمند توافق بین چهار قدرت بود که کار بسیار دشواری به نظر می‌رسید.

بعد از مدتی انگلستان، فرانسه و آمریکا به توافق رسیدند که به اشغال آلمان پایان دهند و یک دولت مستقل آلمانی با یا بدون گنجاندن منطقه تحت اشغال شوروی تاسیس کنند.

یکی از برنامه‌هایی که موجب بهبود عملکرد آلمان در آن زمان شد، طرح پل هوایی بود. در این طرح بعد از جنگ، قدرت‌های غربی با تحویل آذوقه و کالا از طریق هوایی به این کشور کمک زیادی به این کشور داشتند. در این طرح در یک روز فقط ۳۶ هواپیمای آمریکایی و انگلیسی حدود سه هزار تن مواد غذایی را در تنها یک روز وارد شهر کردند.

۱-۲- نجات آلمان بعد از جنگ جهانی دوم

بعد از توافق سه کشور برای خاتمه به اشغال آلمان، شاخص‌های اقتصاد این کشور رفته رفته تعدیل شد و این خود باعث شد شوری محاصره آلمان در سال ۱۹۴۹ کنار گذاشته و به همین ترتیب پل هوایی نیز برداشته شد.

از دیگر برنامه‌هایی که موجب کمک به آلمان و تحرک اقتصادی و رشد سرمایه‌گذاری این کشور شد، طرح مارشال آمریکا بوده است. این برنامه کمک اقتصادی پنج میلیارد دلاری آمریکا به ۱۶ کشور جنگ‌زده متمایل به غرب در اروپا را که به تصویب کنگره آن کشور (قوه مقننه) رسیده بود را تضمین کرده بود. عنوان این طرح از نام مبتکر آن جورج مارشال وزیر امور خارجه وقت آمریکا گرفته شده است.

در مقابل این طرح شوروی که عملاً مانع بهره‌مندی بلوک شرق از این کمک‌ها شده بود دست به ابتکار عمل زد و سازمانی بین‌المللی را تحت عنوان کُمکان^۱ با هدف مبارزه با طرح مارشال تشکیل داد.

کُمکان یا شورای تعاون اقتصادی، سازمانی بود که در ژانویه ۱۹۴۹ توسط شوروی تشکیل شد. هدف از تشکیل این سازمان، نوعی پاسخ متقابل به طرح مارشال در اروپای غربی از سوی شوروی و متحدانش در اروپای شرقی بود.

طرح مارشال سرآغاز دوقطبی شدن کامل جهان و تعیین حوزه نفوذ دو قدرت بود؛ چرا که کشورهایی که با هر کدام از این طرح‌ها همراه می‌شدند وابستگی خود را به غرب و یا شرق نشان می‌دادند.

این به معنای عدم تصمیم‌گیری مستقل و برنامه‌ریزی در برنامه‌نوسازی اقتصادی آلمان نبود چرا که ارائه طرح اقتصاد اجتماعی بازار برگرفته از اندیشه نئولیبرالی اقتصاددان آلمانی لودویگ ارهارد بود که روند بازسازی را در آلمان تسریع کرد. ارائه این طرح نه تنها مغایرتی با فرهنگ لیبرال دموکراسی آمریکا نداشت بلکه از طرف آنها نیز ترویج و تشویق می‌شد لذا به شدت از طرف کشورهای قدرتمند جهان مورد حمایت قرار گرفت.

¹ The Council for Mutual Economic Assistance

۱-۳- تشکیل آلمان غربی و شرقی

ایجاد این دو قطبی غرب و شرق و شکست آلمان با حدود ۵ میلیون کشته و تبدیل شدن به کشوری ویران، اقتصاد آلمان را بعد از جنگ دچار وضع نامناسبی کرد و این کشور تقسیم به دو نیمه شرقی و غربی شد. در این زمان لودویگ ارهارد کسی که از او به عنوان معمار اقتصاد آلمان یاد می شود و به مکتب نئولیبرال گرایش داشت وارد صحنه شد.

او معتقد بود که تنها راه نجات آلمان از این وضعیت سخت سیاست اقتصاد آزاد و اجرای طرح های خصوصی سازی است اقدامات اساسی وی باعث تغییرات شگرفی در اقتصاد آلمان گردیده که بعنوان معجزه اقتصادی آلمان یاد می شود.

بعد از آن که شدت حوادث در آلمان فروکش کرد، ارهارد تصمیمات زیر را در حوزه پولی و ارزی کشور به علت مشکلاتی همچون تورم و کاهش رشد صنعت اتخاذ کرد:

۱- تغییر واحد پول آلمان

۲- جلوگیری از عرضه بی رویه اسکناس

۳- لغو محدودیت های کنترل قیمت بر روی کالاها

۴- پرداخت هزینه های مسکن به شهروندان کم درآمد

۵- گسترش و ساخت مسکن

سیاست های حمایتی دولت آلمان بسیار مناسب بود که از آن بعنوان مهمترین ابزارهای اقدام دولت نام برده می شود. حمایت قانونی از مستأجر، پرداخت هزینه های مسکن به شهروندان کم درآمد، گسترش و ساخت مسکن از این دست موارد بود.

مقامات فرانسه، انگلستان و آمریکا نسبت به عملکرد ارهارد نظر مثبتی داشتند که این قضیه باعث نگرانی شوروی و فشار این کشور بر آلمان شد.

۱-۴- وضعیت آلمان بعد از اتمام جنگ جهانی دوم

آنچه که موجب پیشرفت سریع و چشمگیر اقتصاد آلمان پس از جنگ جهانی دوم شده بود، برگزیدن اقتصاد آزاد و نظام اجتماعی بازار و رفورم پولی با هدف کاهش حجم عظیم پول در جریان و سازمان دادن به آن و کم کردن اعتبارات بخش دولتی و خصوصی سازی بوده است. با کمک بودجه بندی مناسب و سرمایه گذاری های مؤثر

سریعاً از حالت رکود بیرون آمد و سپس با صادرات مصنوعاتش از قبیل ماشین آلات و کالاهای مصرفی به کشورهای دیگر موازنه بازرگانی خود را بهبود بخشید (رجبی، ۱۳۹۴).

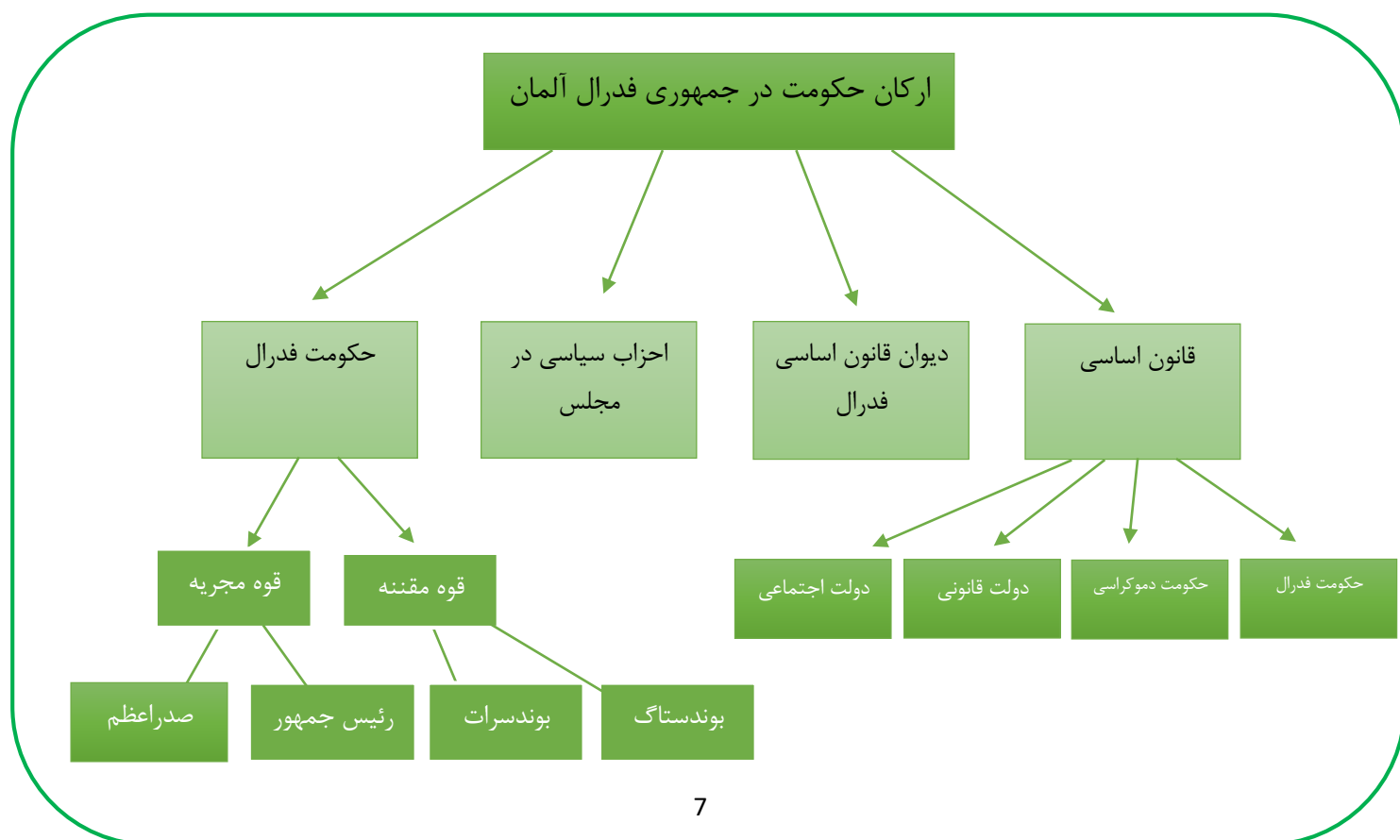
بخش دوم: ارکان حکومت در جمهوری فدرال آلمان

۲-۱- ساختار سیاسی

جمهوری فدرال آلمان از واحد سیاسی کل (دولت فدرال مرکزی) و واحدهای سیاسی جزء (ایالت ها) تشکیل شده است. در این کشور ۱۶ ایالت وجود دارد که به آن ها لاندر گفته می شود که در قانون اساسی حیطه اختیارات حکومت فدرال و ایالت ها مشخص شده است.

این کشور ۴ رکن اساسی دارد که شامل قانون اساسی، احزاب سیاسی، دیوان قانون اساسی و حکومت فدرال است. که هر کدام از موارد مذکور دارای وظایف و اختیاراتی هستند.

در بخش بعدی به توضیح ارکان حکومت در جمهوری فدرال آلمان پرداخته، در بخش سوم به تشریح قوه مقننه و ساختار مجلس در این کشور می پردازیم، در بخش چهارم تاریخچه هیئت دولت، شورای وزیران و ساختار کنونی قوه مجریه و وزارتخانه های آلمان را مورد بررسی قرار می دهیم. همچنین در آخر با ارائه یک جمع بندی از نوع تصمیم گیری و سیاست گذاری در آلمان به سوالات مربوطه پاسخ خواهیم داد.

۲-۲- قانون اساسی

قانون اساسی در این کشور مشتمل بر ۱۴۶ ماده است که قانون اساسی جمهوری فدرال آلمان در تاریخ ۸ می ۱۹۴۹ (برابر با ۱۸ اردیبهشت ۱۳۲۸) توسط شورای پارلمانی در شهر بن تصویب شد. این قانون اساسی مشتمل بر ۱۴۶ ماده و یک مقدمه، حقوق اساسی و یک بخش ساختاری تشکیل شده است. در قانون اساسی، نظام سیاسی و اصول اساسی تعیین شده اند. قانون اساسی عالی ترین سند حقوقی و فرای تمام قوانین دیگر آلمان می باشد.

۲-۳- دیوان قانون اساسی فدرال

دیوان قانون اساسی فدرال به عنوان نهاد ناظر قانون اساسی و با هدف حصول اطمینان از اینکه تمامی دستگاه های کشور از قانون اساسی پیروی می کنند در سال ۱۹۵۱ تأسیس شد، این رکن در واقع یک دستگاه قضایی است که به حل دعاوی و اختلافات مراکز اصلی قدرت می پردازد. طبق ماده ۹۴ قانون اساسی اعضای دیوان به طور مساوی از طرف بوندستاگ و بوندسرات انتخاب می شوند (مؤمنی، ۱۳۸۹).

استخدام قضات در دیوان: تمامی افرادی که در این نهاد مشغول به فعالیت می شوند دارای تحصیلات عالی حقوق و تجربه های بالای علمی و نظری هستند، در گذشته قضات در این دیوان تا پایان بازنشستگی یعنی در تا سن ۶۸ سالگی مشغول فعالیت بودند اما در سال ۱۹۷۰ طبق اصلاحیه که صورت گرفت سن بازنشستگی همان ۶۸ سال باقی ماند اما قضات دیوان قانون اساسی تنها تا ۱۲ سال می توانند بر این مسند باقی بمانند و این عدد قابل تمدید نیز نبود.

صلاحیت های دیوان قانون اساسی فدرال:

تعارضات فدرال: دیوان قانون اساسی فدرال در موارد اختلاف نظر بین دولت فدرال و هریک از ایالت ها وارد شده و تعارضات موجود در این بین را حل و فصل می کند.

تعارضات بین نهادهای اساسی: از دیگر اختیارات دیوان قانون اساسی در این کشور در مورد دعاوی در مورد دامنه حقوق و تکالیف یک نهاد عالی فدرال با نهادهای دیگر نیز از صلاحیت های دیوان قانون اساسی است. همچنین شکایات مربوط به تصمیمات دولت، رئیس جمهور و یا بوندستاگ را نیز رسیدگی می کند.

دیگر اختیارات: صحت برگزاری انتخابات بوندستاگ، درخواست عزل افراد حقوقی و یا سلب امتیازات یک شخص حقوقی و یا امور مربوط به احزاب نیز از حوزه اختیارات این نهاد است (تقی زاده، ۱۳۸۷).

۲-۴- احزاب سیاسی در مجلس

در این کشور یک نظام چند حزبی وجود دارد که احزاب و گروه های سیاسی در عرصه های مختلف جامعه نقش دارند

احزاب مطرح آلمان عبارتند از سوسیال دموکرات^۱ (SPD)، دموکرات مسیحی^۲ (CDU)، سوسیال مسیحی^۳ (CSU)، دموکراتیک آزاد^۴ (FDP)، سبز^۵ و حزب چپ^۶ (Linke) هستند.

هر کدام از این احزاب با رنگی خاص تعریف می شوند که در نام بردن از ائتلاف حاکم با توجه به ترکیب احزاب به نام رنگها اشاره می شود. مثلا ترکیب ائتلاف احزاب دموکرات مسیحی، سوسیال مسیحی با دموکراتیک آزاد در دولت فعلی آلمان ائتلاف سیاه زرد را به وجود آورد.

احزاب اصلی آلمان به شرح زیر است:

• سوسیال دموکراتها

یکی از قدیمی ترین احزاب این کشور حزب سوسیال دموکرات آلمان است. البته آلمانی ها مدعی هستند که حزب آنان قدیمی تر است. این حزب نقش موثری در براندازی سلطنت آلمان و اعلام جمهوری در سال ۱۹۱۸ ایفا کرد. ویلی برانت، هلموت اشمیت و گرهارد شرودر ۳ صدراعظم آلمان پس از جنگ جهانی دوم هستند که از اعضای این حزب بودند.

• دموکرات مسیحی آلمان

بزرگ ترین حزب محافظه کار این کشور است که در سال ۱۹۴۵ تاسیس شد. این حزب را می توان «راست میانه» دانست. ریاست این حزب با «آنگلا مرکل» صدراعظم آلمان است. در ۱۹۹۰ این حزب با حزب همنام خود در آلمان شرقی ادغام شد.

• سوسیال مسیحی بایرن

سومین حزب بزرگ آلمان است که در سال ۱۹۴۵ در آلمان تاسیس شده است.

• حزب دموکرات آزاد

¹ Sozialdemokratische Partei Deutschlands (SPD)

² Christlich Demokratische Union Deutschlands (CDU)

³ Christlich Soziale Union in Bayern (CSU)

⁴ Freie Demokraten (FDP)

⁵ Bündnis /Die Grünen

⁶ Links partei

طرفداران حزب آزاد معمولاً از طبقه متوسط و بالا تشکیل می‌شود که خود را «مستقل» می‌دانند. این حزب معمولاً رای بالایی ندارد، اما از بعد از جنگ جهانی دوم در اکثر دولت‌ها، یا در ائتلاف با اتحادیه دموکرات مسیحی و یا در ائتلاف با حزب سوسیال دموکرات، حضور داشته است

• حزب چپ

این حزب جایگزین قانونی حزب اتحاد سوسیالیستی آلمان است که تا ۱۹۹۰ در آلمان شرقی بود. این حزب پیش از تغییر نام به عنوان «حزب شرق» شناخته می‌شد و در غرب آلمان نفوذ کمی داشت. نام این حزب در سال ۲۰۰۵ به «حزب چپ» تغییر یافت.

• حزب سبز

این حزب در سال ۱۹۸۰ تاسیس شد و در سال ۱۹۹۳ با جنبش حقوق مدنی ۹۰ که متعلق به جمهوری دموکراتیک آلمان (GDR) بود، ادغام شد. این حزب حدود ۳۰ سال در پارلمان آلمان برای حمایت از محیط زیست و توسعه پایدار، دموکراسی، حقوق بشر، عدالت اجتماعی، صلح و سیاست‌های بین‌المللی چندجانبه‌ای تلاش کرده است. در آلمان احزاب کوچکی هم فعالیت می‌کنند. که حزب دزدان دریایی و حزب بدیل برای آلمان (AFD) از جمله این احزاب هستند.

این احزاب خود را معرفی و اجازه شرکت در انتخابات را دریافت می‌کنند. کمیسیون انتخابات حق رد صلاحیت هیچ حزبی که وفاداری خود را به قانون اساسی، دموکراسی و اصل حکومت قانون مدار ابراز کند ندارد.

۲-۵- حکومت فدرال

حکومت فدرال در این کشور متشکل از دو قوه مقننه و قوه مجریه است که در بخش‌های بعد هر یک را به تفصیل شرح می‌دهیم.

بخش سوم : قوه مقننه در جمهوری فدرال آلمان

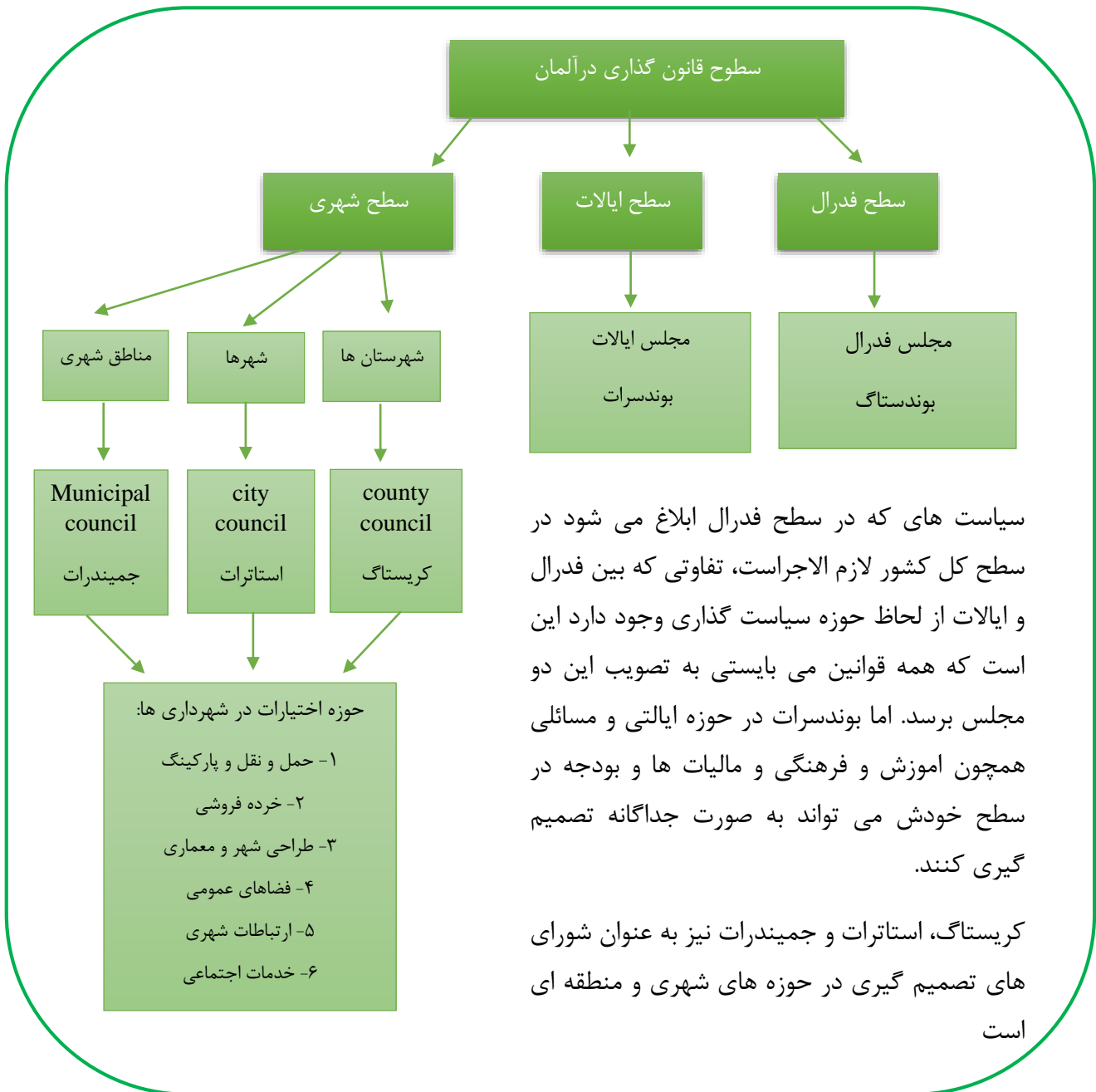
۳-۱- سطوح قانون گذاری در آلمان

سیاست گذاری در آلمان یک فرماندهی واحد ندارد و تصمیم گیری‌ها در محدوده فدرال توسط مجلس بوندستاگ، در محدوده ایالت‌ها توسط مجلس بوندسرات و در محدوده مناطق شهری توسط شهرداری‌ها صورت می‌گیرد. آلمان حامی سیاست همگرایی بیشتر کشورهای اروپایی در زمینه‌های سیاسی و اقتصادی است. این کشور در روز

¹ Alternative für Deutschland (AfD)

۱ ژانویه ۱۹۹۹ یورو، واحد پول مشترک اتحادیه اروپا را معرفی کرد. سیاست‌های پولی آلمان توسط بانک مرکزی اروپا که در فرانکفورت مستقر است وضع می‌شوند

در واقع در آلمان سه سطح تصمیم‌گیری وجود دارد که عبارتند از: ۱- سطح فدرال ۲- سطح ایالات ۳- سطح شهری

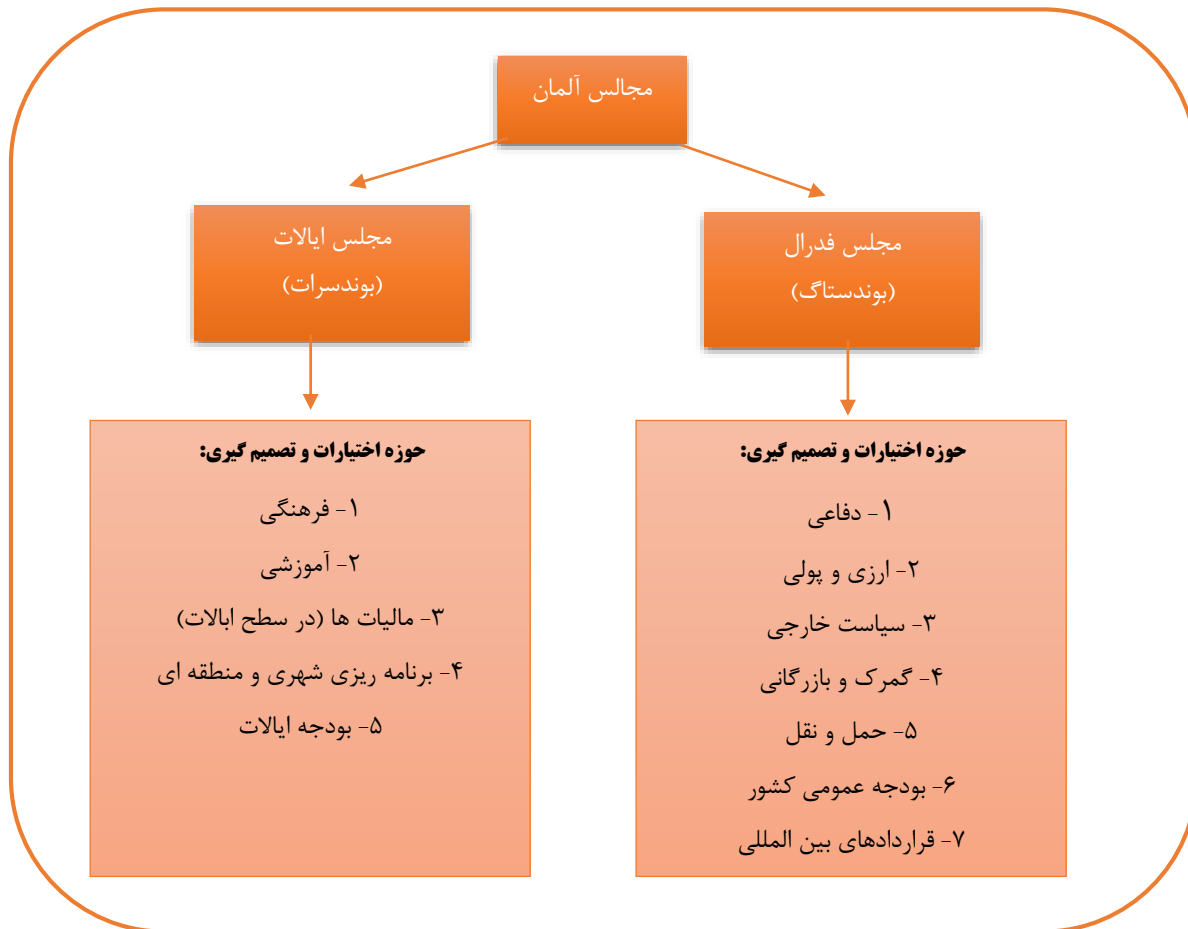
۲-۳ مجالس قانون گذاری در آلمان

۳-۳- ساختار مجالس در آلمان و حوزه اختیارات آن

این کشور دو مجلس اصلی به نام بوندستاگ و بوندسرات دارد که طبق ماده ۳۹ قانون اساسی، مردم اعضای بوندستاگ را هر چهار سال یک بار انتخاب می کنند. از نظر شکلی نیمی از پارلمان آلمان از فهرست های ایالتی احزاب انتخاب می شود.

یکی از مجالس دیگری که در این کشور فدرالی وجود دارد مجلس ایالات یا بوندسرات ها است که باعث می شود هریک از ایالت ها در تصمیم گیری ها و سیاست گذاری ها نیز به طور مستقیم نقش داشته باشند

بوندسرات مجلس نمایندگان ایالت ها است که با در نظر گرفتن جمعیت، تعداد سهمیه ایالات از ۳ تا ۶ نفر متغیر است. بوندسرات اهرمی است که به واسطه آن نماینده های ایالات نیز می توانند در امور فدرال مشارکت داشته باشند.

۳-۴- کمیسیون های مجلس بوندستاگ

کمیسیون های مجالس آلمان معولا به دو نوع هستند یکی از آنها بر اساس قوانین بنیادی این کشور تشکیل شده است همانند کمیسیون مربوط به امور اتحادیه اروپایی یا کمیسیون امور خارجی و دسته دوم کمیسیون های ثابت یا بعضی از کمیسیون های آلمان ارتباط نزدیکی با وزارتخانه های فدرال دارند و برخلاف کشور آمریکا در انتخاب اعضای کمیسیون از سیستم تناسبی استفاده نمی شود بلکه احزاب سیاسی می توانند بیشتر کرسی های یک کمیسیون را به خود اختصاص دهند، همچنین اعضای این کمیسیون ها می توانند کارمندان و کارشناسانی را به استخدام خود درآورند.

رئیس هر کمیسیون از طریق اعضای کمیسیون ها انتخاب می شوند و در این انتخاب نیز شورایی متشکل از رئیس جمهور، نائب رئیس مجلس و ۲ یا ۳ نماینده بوندستاگ در این انتخاب اعمال نظر خود را اعمال می کنند. موضوعات جلسات کمیسیون ها را رئیس کمیسیون اعلام و در انتهای جلسه مباحث مطرح شده را جمع بندی می کنند.

۱- **کمیسیون نظارت بر انتخابات:** کارکرد این کمیسیون نظارت بر اجرای صحیح فرایند برگزاری انتخابات، شمارش آراء و اعلام نتایج آن است.

۲- **کمیسیون توسعه و همکاری اقتصادی:** این کمیسیون به بررسی موضوعاتی همچون بدهی های جهانی، گرسنگی، فقر، رشد جمعیت و بیماریهایی چون ایدز می پردازد.

۳- **کمیسیون آموزش و پرورش و ارزیابی های تکنیکی:** یکی از مهم ترین وظایف سیاست گذاری، تخصیص منابع مالی لازم برای امر آموزش و پرورش است.

۴- **کمیسیون غذا، مسائل کشاورزی و حقوق مصرف کننده:** موضوعاتی که این کمیسیون به آن ها می پردازد عبارتند از حفظ حقوق مصرف کنندگان، شرایط جنگل ها، حفاظت از زیست حیوانات، بخش کشاورزی و سیستم های حفاظت ساحلی است.

۵- **کمیسیون بهداشت:** کانون تمرکز این کمیسیون اصلاح کارآمد قوانین مربوط به بهداشت، بیمه، حقوق بیماران، دغدغه های پزشکان، مسائل مربوط به موازین اخلاقی پزشکی، تأمین و امنیت دارویی است.

۶- **کمیسیون امور داخلی:** این کمیسیون مسئول رسیدگی به امور شهروندان خارجی ساکن آلمان و پناهندگان سیاسی است. نقش این کمیسیون برقراری توازن میان امنیت داخلی جامعه و حقوق مدنی افراد است.

۶- **کمیسیون امور حقوقی:** اعضای کمیسیون امور حقوقی، دانش آموختگان ارشد رشته های حقوقی می باشند که نظرات خود را درباره پیش نویس لایحه های حقوقی مطرح می کنند. این کمیسیون مسئول بررسی لایحه های مربوط به حقوق مدنی، حقوق جزایی، حقوق تجارت و آئین دادرسی است. اعضای این کمیسیون همکاری نزدیکی با قضات عالی رتبه دیوان قانون اساسی فدرال دارند.

۷- **کمیسیون حفظ محیط زیست و امنیت هسته ای:** حفظ محیط زیست و نیازهای اقتصادی، تغییرات آب و هوایی، توان هسته ای و ایمنی انرژی هسته ای از موضوعاتی است که این کمیسیون به آن ها می پردازد.

۸- **کمیسیون حمل و نقل، راه و ساختمان و عمران:** وظیفه این کمیسیون تعیین حد و مرز سرمایه گذاری های دولت در حوزه زیرساخت های حمل و نقل و راه و ساختمان است.

۹- **کمیسیون دفاعی:** یکی از مسائل مهمی که مورد توجه کمیسیون دفاعی است امنیت آلمان و رابطه این کشور با اتحادیه های بین المللی و نیز جایگاه آلمان در امنیت بین الملل به ویژه در حوزه مبارزه با تروریسم جهانی است. این کمیسیون همچنین بر عملکرد نیروهای نظامی آلمان نظارت دارد و بایستی بودجه نظامی و تدارکات مربوط به آن را تصویب کند.

۱۰- **کمیسیون بودجه:** کمیسیون بودجه بوندستاک بر هزینه های حکومت فدرال نظارت دارد و مسئول تعیین سهم سالیانه بودجه فدرال است.

۱۱- **کمیسیون اقتصاد و تکنولوژی:** بررسی بازار داخلی، فشارهای ناشی از رقابت جهانی و مسائل مربوط به فناوری های نوین و ارتباطات دوربرد در دستور العمل این کمیسیون قرار دارد.

۱۲- **کمیسیون مربوط به مسائل خانوادگی، شهروندان سالخورده، زنان و جوانان** وظیفه این کمیسیون حمایت از کودکان و خانواده و برابری حقوق زنان و مردان، حمایت از سالخوردگان است.

۱۳- **کمیسیون حقوق بشر و کمک های بشردوستانه** کمک به پایبندی به حقوق بشر در داخل و خارج از اولویت های این کمیسیون است.

۱۴- **کمیسیون کار و امور اجتماعی** مسائل مربوط به بازار کار و بازنشستگی اصلاح و تقویت سیستم های رفاهی آلمان و بازار کار این کشور است.

۱۵- **کمیسیون مربوط به امور اتحادیه اروپایی:** این کمیسیون وظیفه یکپارچگی بیشتر اتحادیه اروپا و همکاری با پارلمان اروپا و پارلمان های ملی دولت های عضو را بر عهده دارد. یکی از ویژگیهای این کمیسیون این است که می تواند به طور مستقیم با پارلمان اروپا وارد گفتگو شود.

۱۶- کمیسیون جهانگردی ارتقای سطح گردشگری در کشور از وظایف این کمیسیون است.

۱۷- کمیسیون نیروهای مسلح: اعضای این کمیسیون توسط بوندستاگ در یک رأی گیری مخفی برای مدت پنج سال انتخاب می شود. اعضای این کمیسیون نه از اعضای بوندستاگ هستند و نه دارای پست های دولتی می باشند. این کمیسیون بایستی گزارشی از عملکرد خود را به صورت سالانه ارائه دهد.

۱۸- کمیسیون دادخواهی: اعضای این کمیسیون به گونه ای انتخاب می شوند که به خوبی قادر به قضاوت در مورد مطلوبیت یا عدم مطلوبیت پیامدهای اجرای قوانین باشند.

۱۹- کمیسیون تحقیق و بررسی: نقش این کمیسیون بررسی عملکرد نامطلوب حکومتی و سوء رفتار برخی از سیاستمداران است

۲۰- کمیسیون امور خارجی: شکل گیری این کمیسیون نیز بر پایه قانون اساسی می باشد. این کمیسیون بر سیاست خارجی حکومت فدرال و نیز بر موارد امنیتی کشور نظارت دارد.

۲۱- کمیسیون حل و فصل: این کمیسیون ارگانی است که به عنوان میانجی میان بوندس تاگ و بوندس رات عمل می کند و شامل ۱۶ عضو از بوندس رات و به تعداد برابر از اعضای بوندسناک است که براساس قدرت نسبی گروههای پارلمانی انتخاب می شوند. کار کرد این کمیسیون دستیابی به اتفاق نظر میان بوندستاگ و بوندسرات در فرایند قانون گذاری است.

یکی از امتیازات و ویژگی های کمیسیون های مجالس آلمان، وجود کارشناسان است. این مهم باعث می شود که این کارشناسان ضمن ارتقای سطح تصمیم گیری، این کارشناسان با وزیران، دولتمردان و نماینده های گروه های نفوذ در ارتباط باشند و تعامل مناسبی در پیشبرد اهداف کلان کشور دارد.

۳-۵- کمیسیون های بوندسرات

همانند بوندستاگ، بوندسرات نیز کمیسیون هایی را دارا می باشد که در ادامه به آن ها اشاره می شود :

۱- کمیسیون دفاعی: این کمیسیون لوایحی را همچون وضعیت حقوقی و قانونی سربازان، تدارکات نظامی و همچنین قوانین مربوط به دادرسی نظامی بررسی می شود. از آن جایی که اعضای این کمیسیون معمولا افراد عالی رتبه در دولت های فدرالی هستند، به این کمیسیون، «کمیسیون سیاسی» هم گفته می شود

۲- کمیسیون مربوط به مسائل اتحادیه اروپا: عملکرد این کمیسیون نظارت بر مسیر حرکت دولت ها در راستای اتحادیه اروپا می باشد.

- ۳- **کمیسیون امور خارجی:** این کمیسیون به بررسی روابط با دولت های خارجی می پردازد. برگزاری جلسات این کمیسیون روال معینی ندارد و صرفا زمانی که بررسی موضوع مهمی پیش آید، جلساتی تشکیل می شود
- ۴- **کمیسیون امور داخلی:** این کمیسیون مسئول رسیدگی به موضوعاتی همچون حقوق اساسی شهروندان، قوانین مربوط به تابعان خارجی و پناهندگان سیاسی، قوانین انتخابات، قوانین مربوط به پاسپورت ها و کارت های شناسایی، امور مربوط به شهرداری، امنیت شهری و از این دست موارد است.
- ۵- **کمیسیون امور حقوقی:** لوایحی همچون قوانین مدنی، حقوق خصوصی، قوانین مربوط به حفظ حقوق مصرف کنندگان، قوانین مربوط به حفظ یکپارچگی و اتحاد داخلی، حقوق بین المللی خصوصی، حقوق و قوانین کیفری و حقوق زندانیان در این کمیسیون بررسی می گردند
- ۶- **کمیسیون حمل و نقل:** مسائل مربوط به حمل و نقل عمومی، مالیات بخش حمل و نقل، زیرساخت های حمل و نقل، راهسازی، قوانین مربوط به ترافیک جاده ای و از این دست موارد نیز در این کمیسیون بررسی می شود.
- ۷- **کمیسیون زنان و جوانان:** ایجاد فرصت های برابر برای زنان و مردان، حفظ حقوق زنان و جوانان، خدمات اجتماعی از وظایف این کمیسیون است.
- ۸- **کمیسیون مالی:** بررسی بودجه فدرال، قوانین مربوط به نظام بودجه بندی، قوانین مالیاتی، خط مشی های مالی داخلی و بین المللی از وظایف این کمیسیون است.
- ۹- **کمیسیون کشاورزی:** این کمیسیون مسئول بررسی موضوعات زیر است: بهداشت مواد غذایی و کالاهای مصرفی، بهداشت دام، توسعه مناطق روستایی و کشاورزی، جنگل داری و شیلات.
- ۱۰- **کمیسیون امور فرهنگی:** این کمیسیون به مسائل زیر می پردازد: آموزش عمومی و همگانی، مؤسسات آموزش عالی، آموزش فنی و حرفه ای، توسعه و ترویج پژوهش، رسانه ها.
- ۱۱- **کمیسیون امور اقتصادی:** فعالیت این کمیسیون بر محورهای زیر استوار است: تعیین سیاست های کلی اقتصادی، تجارت و صنعت، تجارت خارجی.
- ۱۲- **کمیسیون امور خانوادگی و شهروندان سالخورده:** این کمیسیون به موضوعات خانواده و سالمندان می پردازد.

۱۳- **کمیسیون بهداشت:** سیاست های کلی بهداشت، تولیدات داروئی، حفظ سلامتی، وضعیت بیمارستان ها و آموزش های پیشگیرانه از وظایف این کمیسیون است.

۱۴- **کمیسیون کار و امور اجتماعی:** محور فعالیت های این کمیسیون عبارت است از حقوق کار، کار آفرینی، سیاست های مربوط به بازار کار و قوانین بازنشستگی است.

۱۵- **کمیسیون حفظ طبیعت و محیط زیست:** محور فعالیت های این کمیسیون عبارت است از مبارزه با تغییرات آب و هوایی، بهره مندی از انرژی های تجدیدپذیر، کنترل آلودگی هوا، مدیریت آب و فاضلاب.

۱۶- **کمیسیون توسعه شهری:** موضوعات مورد بررسی این کمیسیون عبارتند از: قوانین مربوط به پروژه های ساختمانی، قوانین مربوط به خانه های استیجاری و ملکی و قوانین مربوط به اجاره بها است.

لازم به ذکر است این مجلس دو خاصیت دارد یکی بررسی لوایح پیشنهادی در کمیسیون ها سپس ارسال آن به دولت و یا بوندستاگ؛ و دوم می تواند یک طرح را در حوزه اختیارات خودش تصویب کند.

بخش چهارم: قوه مجریه در جمهوری فدرال آلمان

۴-۱- نقش دولت در اقتصاد آلمان بعد از جنگ جهانی دوم

به طور کلی نقش دولت در اقتصاد را از جنگ جهانی دوم و بعد از آن می توان به سه دوره تقسیم کرد: ابتدا در جنگ جهانی دوم زمانی که هیتلر صدراعظم آلمان بود دولت او متمرکز و برنامه ها با دخالت و نظارت شدید دولت همراه بود، در آن زمان جیره بندی دولت در بالاترین حد ممکن و تعیین دستمزد کارگران نیز از سوی دولت صورت می گرفت.

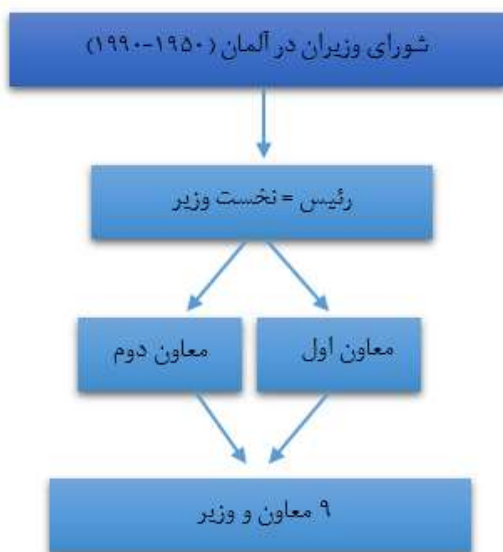
بعد از پایان جنگ جهانی دوم قوای اشغالگر از طریق قوانین نظامی و به منظور جلوگیری از تبعات منفی پایان جنگ و کنترل شدید کشور همان سیستم نازی ها را ادامه دادند.

از ما بعد از آن و در سال ۱۹۴۹ اولین وزیر اقتصاد ادویگ اردهارد اقتصاد اجتماعی بازار را پی ریزی کرد که ترکیبی از اقتصاد بازار و اقتصاد سوسیالیستی است. در واقع در این نظام اقتصادی نقش فعال بازار و حمایت های اجتماعی دولت به طور همزمان در کنار یکدیگر دیده می شود.

خودحکومتی، مهمترین اصل است که در نظام آلمان به آن توجه می شود. دولت مسئولیت های خود را به وزارتخانه ها و دستگاه های مربوطه تفویض می کند و این نهادها از استقلال کامل برخوردار هستند در حالیکه قوانین خود را از دولت دریافت می کنند.

در حال حاضر در این کشور نهادی با عنوان هیئت دولت و یا هیئت وزیران وجود ندارد ، اما در نیمه دوم سده ۲۰ این دو نهاد مذکور در آلمان شرقی وجود داشته که به اختصار در زیر توضیح داده می شود:

• شورای وزیران جمهوری دموکراتیک آلمان^۱:

از نوامبر ۱۹۵۰ تا ۱۹۹۰ به عنوان یک بدنه تصمیم گیری و اجرایی در دولت آلمان شرقی فعال بوده است و به مرور زمان از ۱۸ عضو به ۴۴ عضو افزایش یافته است. جلسات این شورا به صورت هفتگی و در روزهای چهارشنبه برگزار می شد و وظیفه اش تصویب و ابلاغ مصوبات دولت به وزارتخانه بود. معاونین در این شورا معمولا رئیس احزاب بودند که توسط پارلمان برای دوره ۵ ساله انتخاب می شدند

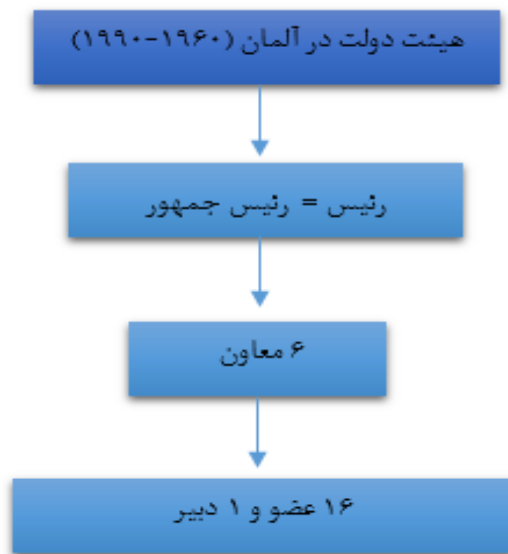
• هیئت دولت در آلمان:

هیئت دولت در آلمان از ۱۹۶۰ تا ۱۹۹۰ در آلمان شرقی بود که جمعی از مسئولین و رؤسای دولت فعالیت داشتند

¹ council of minister of the (GDR)

وظایف این هیئت به صورت زیر بود:

- ۱- صدور مجوزهای رسمی و دیپلماتیک
- ۲- تصویب معاهدات بین المللی
- ۳- حمایت از خانواده ها و کودکان
- ۴- تعیین اعضای شورای ملی دفاع
- ۵- عفو و تجدید نظرها

۴-۲- ساختار و وظایف دولت در آلمان

صدراعظم: صدر اعظم توسط بوندستاگ انتخاب می شود و از اقتدار ویژه ای برخوردار است اما مقام تشریفاتی آن پس از رئیس جمهور و رئیس بوندستاگ قرار دارد. پس از اعلام نتایج انتخابات، رهبر حزبی که حائز اکثریت آرا شده است از طرف رئیس جمهور به بوندستاگ معرفی می شود و در صورت تأیید به مقام صدارت می رسد. چنانچه بوندستاگ پیشنهاد رئیس جمهور را نپذیرد می تواند ظرف مدت چهارده روز با اکثریت مطلق آرا شخص دیگری را انتخاب نماید.

طبق ماده ۶۷ قانون اساسی، تعیین چارچوب های دولت وظیفه صدراعظم است. وی در انتخاب وزیران نیز از اختیار کامل برخوردار است. صدر اعظم بر وزارتخانه ها و دستگاه های دولتی خودش سرپرستی و نظارت مستقیم دارد.

دفتر دولت یا دفتر صدراعظم (که نام قدیمی اش سازمان صدارت اعظمی است)، اختلافات در میان وزارتخانه ها و دستگاه های دولتی را رسیدگی و داوری می کند و این اختلافات جهت اتخاذ تصمیم به صدر اعظم گزارش می شود. ریاست دفتر با یکی از وزراء است که در عین حال ممکن است معاون اول صدر اعظم در امور سیاسی نیز باشد. زیر نظر وزیر مزبور در حدود بیست تن اعضاء عالی رتبه دولت انجام وظیفه می کنند که هر یک از آنها مسئول گزارش امور یکی از وزارتخانه ها است.

رئیس جمهور: رئیس جمهور عالی ترین مقام کشور است. طبق ماده ۵۵ قانون اساسی رئیس جمهور نمی تواند از اعضای فدرال یا قوه مقننه فدرال یا ایالات باشد. وی دارای یک مقام تشریفاتی است. اهمیت وی در حفظ یکپارچگی آلمان است. رئیس دولت، رئیس جمهوری آلمان است. رئیس جمهوری کنونی آلمان، فرانک والتر اشتاین میسر است.

رئیس جمهور برای مدت پنج سال از طرف مجمع فدرال (متشکل از نمایندگان مجلس فدرال یا بوندستاگ و به همان تعداد نمایندگان بوندسرات) انتخاب می شود. ماده ۵۴ تا ۶۰ قانون اساسی به رئیس جمهوری اختصاص دارد. صدراعظمی برگزیده به این مقام منصوب می کند و اختیار عزل و نصب وزیران را دارد.

افسران عالی رتبه و مقامات وزارت دفاع و ارتش از سوی او منصوب می شوند. عزل و نصب دادستان فدرال و رئیس دیوان عالی کشور توسط رئیس جمهور صورت می گیرد. با این همه، رئیس جمهور در اداره کشور مسئولیت سیاسی ندارد.

وظایف ریاست جمهوری در آلمان

<p>الف: پیشنهاد صدراعظم
ب: قضاات فدرال
ج: اعضای فدرال
د: افسران نظامی</p>	با تایید صدراعظم یا و وزیر مربوطه	۱- گماشتن ها:
زمانی که بوندستاگ صدراعظم را انتخاب می کند، اگر مورد صلاح رئیس جمهور نباشد می تواند گزینه مورد نظر را رد کند (۲۱ روز مجلس را تا ۳ بار می تواند لغو کند)		۲- لغو بوندستاگ:
تمامی قوانین پس از تجدید نظر نهایی باید به امضای رئیس جمهور برسد تا تصویب و اجرایی شود.		۳- ترویج قانون:
در سفرهای داخلی و خارجی موافقت نامه ها را امضا می کند و اختیارات و اعتبارات سیاستمداران آلمانی را تحت کنترل دارد.		۴- روابط خارجی:
در بعضی موارد و در محاکم قضایی فرد مورد محاکمه می تواند توسط رئیس جمهور مورد عفو قرار بگیرد، مدال ها و افتخارات را اعطا کند		۵- بخشش ها و اعطاها:
اعلام حالت اضطرار برای کشور که تاکنون این اتفاق رخ نداده است		۶- حالت اضطرار :

۴-۳- وزارتخانه های آلمان

در آلمان ۱۵ وزارتخانه وجود دارد (قانون اساسی در این کشور تعداد مشخصی وزارتخانه و یا وزیر را مشخص نکرده بنابراین صدراعظم در هرزمان که بخواهد می تواند ترکیب و یا تعداد آن را تغییر دهد) و در این وزارتخانه ها نزدیک ۱۸ هزار کارمند وجود دارد، حقوق و مزایای کارکنان وزارت امور خارجه و وزارت دفاع از بقیه وزارتخانه ها بیشتر است (tatsachen).

هر وزارتخانه در آلمان کمتر از هزار کارمند دارد، که این رقم بسیار کمتر از دیگر کشور ها است، به عنوان مثال وزارت دادگستری و وزارت کار و امور اجتماعی در این کشور هر کدام هزار نفر کارمند دارند در حالی که این رقم در کشور آمریکا به ترتیب ۱۰۰ و ۱۵ هزار نفر است، وزارتخانه های آلمان بخش عمده از فعالیت های خود را به اجرای سیاست گذاری صورت گرفته اختصاص می دهند.

این وزیران توسط رئیس جمهور و بر اساس پیشنهاد صدراعظم منصوب می شوند. البته باید توجه داشت که وزیران در آلمان معمولاً بعد از یک دوره طولانی و موفق در مجلس این کشور و حزب سیاسی خود و همچنین حرفه ای که دارند به رتبه خود رسیده اند. اما لزومی ندارد اینگونه باشد. اکثر وزیران در این کشور ممکن است به صورت همزمان نماینده مجلس نیز باشند.

بوندستاگ می تواند از صدراعظم درخواست کند که وزیری را از کار بر کنار کند صدراعظم نیز می تواند این درخواست را رد کند. همچنین زمانی که صدر اعظم سمت خود را به هر دلیلی از دست دهد و یا دوره وی تمام شود، کابینه وزیران وی نیز منحل می شوند. علاوه بر اینکه صدراعظم مسئولیت و حوزه اختیارات وزیران را نیز مشخص می کند. کابینه های وزیران معمولاً دو حزبی یا چند حزبی هستند ((Pak Kwan, 2000)).

اگر اختلافی بین هریک از وزیران رخ دهد صدراعظم آن را در جلسه دولت رفع می کند، حوزه وزارتی در این کشور یک واحد کوچک است که اعضای آن توسط وزیر انتخاب می شود و با تغییر وزیر نیز تغییر پیدا می کند.

• ارتقای جایگاه سیاسی کارمندان دولت

در این کشور رشد و ارتقای جایگاه سازمانی و سیاسی بر اساس دو شاخص صورت می گیرد: ابتدا یک کارمند می بایستی شایستگی، وفاداری و روابط اجتماعی خود را به طور کامل نشان دهد و سپس وابستگی به احزاب و مهارت های سیاسی نیز از دیگر عوامل مؤثر در پیشرفت کارمندان دولت است.¹

• سه اصل مهم در دولت آلمان

۱- اصل دستورالعمل های سیاست گذاری صدراعظم: که به معنای این است که تمام دستورالعمل های سیاست گذاری ها در دولت باید به تأیید صدراعظم برسد.

۲- اصل تصمیم گیری مشترک دولت: به این معنا که صدراعظم و وزرا به طور مشترک تصمیم گیری کنند و در صورت وجود اختلاف، تصمیمات دولت بر اساس قانون اکثریت است.

۳- اصل استقلال وزراء: به این معنا که هر وزیر به طور مستقل امور مربوط به وزارتخانه را بردوش دارد و اجرا می کند، در عین حال باید بدانند که تصمیماتی که اتخاذ می کنند در محدوده اختیارات خودشان باشد.

۴-۴- کابینه وزیران و تصمیم گیری دولت در آلمان

¹ www.tatsachen-ueber-deutschland.de

وزیران در دولت روزهای سه شنبه در جلسه ای با عنوان جلسه کابینه دولت برگزار می کنند و در آن مواردی همچون ارائه گزارشات عملکرد، ارائه پیش نویس قوانین، کارهای که باید در هفته پیش رو انجام شود، بررسی و یا در خواست بودجه و ارائه طرح های پیشنهادی وزیران مطرح می شود. مباحث جلسه و مصوبات آن زمانی رسمیت دارد که بیش از نیمی از وزیران به همراه صدراعظم (یا معاون وی که خودش از بین وزرا معرفی می کند) در این جلسه حضور داشته باشند.

طبق اصل ۷۶ و ۷۷ قانون اساسی این کشور همه پیشنهادات، لایحه ها و طرح ها می بایستی به تصویب بوندستاگ برسد، از این رو زمانی که دولت می خواهد لایحه ای را پیگیری و تصویب کند، وزارت خانه ها در ذیل وزیران و با تأیید آنها پیشنهادات خود را در قالب لایحه بعد از تایید صدراعظم و دستگاه های درگیر در موضوع مد نظر و تصویب در جلسه کابینه (در صورت غیر فوری بودن لایحه) به بوندسرات می فرستند، بوندسرات ۶ هفته مهلت دارد تا این لایحه را در کمیسیون های خود بررسی کند، سپس بوندسرات نظرات خود را در مورد لایحه مد نظر به دولت می فرستد.

دولت نظرات بوندسرات را به همراه لایحه مد نظر ضمیمه کرده و به مجلس بوندستاگ می فرستد. در کمیسیون های بوندستاگ همه وزیران، گروه های نفوذ و فشار، نمایندگان دولت و کارشناسان می توانند حضور داشته باشند. (ماده ۴۳ قانون اساسی) و می توانند در این فرایند سیاست گذاری بحث و اظهار نظر کنند. معمولاً تعاملات وزارتخانه ها و کمیسیون های بوندستاگ به راحتی صورت می گیرد و بین دولت و مجلس ارتباطات مناسبی وجود دارد که این باعث می شود گاهی اعضای دولت بدون رای گیری به اعضای کمیسیون های بوندستاگ تبدیل شوند.

بعد از اینکه گزارشات کمیسیون کامل شد، لایحه برای بررسی کامل به صحن مجلس می رود، اگر نمایندگان اصلاحاتی داشته باشند بیان می کنند، اما معمولاً در صحن اصلاحات کلی صورت نمی گیرد و لایحه تصویب می شود (بررسی در صحن برای بیان نظرات موافق و مخالف است به عنوان بخش مهمی از فعالیت های بوندستاگ شناخته می شود که البته این بحث ها به ندرت بر نتیجه یک رای تأثیر می گذارد). اگر ایرادی بر لایحه وارد شود به کمیسیون بر می گردد، اصلاحات انجام می شود و دوباره برای رأی گیری و آخرین بار وارد صحن بوندستاگ می شود.

لازم به ذکر است که قدرت قانون گذاری بوندستاگ و بوندسرات برابر است اما در برخی مسائل همچون لوایح مربوط به سیاست های خارجی و یا امور دفاعی لزومی به تأیید لوایح در بوندسرات نیست.

اگر بوندستاگ و بوندسرات در موضوعی اختلاف نظر داشته باشند، لایحه به شورای وساطت (متشکل از ریاست جمهوری، معاونان دولت و وزیران، ۱۶ نماینده بوندستاگ، ۱۶ نماینده بوندسرات) می رود. اگر در شورای وساطت نیز موضوع خاتمه نیافت در برخی موضوعات همچون بهداشت و درمان و آموزش بوندسرات می تواند لایحه را و تو

کند اما در برخی مسائل امنیتی و دفاعی می تواند لایحه را برای بررسی بیشتر به حالت تعلیق در آورد. اما اگر اختلاف نظر رفع شود به صحن بوندستاگ می رود و رای گیری می شود و بعد از تصویب برای صدر اعظم فرستاده می شود و در پایان بعد از امضای وی، توسط رئیس جمهور اعلام می شود (Russell (2012)).

۴-۵- تأثیر اتحادیه اروپا بر سیاست گذاری های آلمان

طبق معمول سیاست گذاری ها در آلمان از طریق بوندستاگ صورت می گیرد، اما اتحادیه اروپا نیز به عنوان یک بازیگر و یا شرکت کننده در این فرآیند به ۲ صورت ایفای نقش می کند: ۱- اتحادیه اروپا استانداردهای بین المللی را تنظیم می کند و موافقت نامه ها و معاهدات را ابلاغ می کند و کشورهای عضو نیز موظف به اجرای آن از طریق در نظر گرفتن ابلاغیه ها در سیاست گذاری های خود هستند و ۲- برای انطباق و همراستایی سیاست های اتحادیه اروپا دفاتری در وزارتخانه ها و بوندستاگ وجود دارد که انطباق قوانین را به طور مستمر با سیاست های اتحادیه اروپا مورد بررسی قرار می دهد و اگر اختلافی وجود داشته باشد، دیوان دادگستری اتحادیه اروپا می بایستی موضوع را بررسی کند.

در پایان لازم به ذکر است که در آلمان مدیریت واحد و یا فرماندهی واحد وجود ندارد، بلکه قدرت برنامه ریزی و سیاست گذاری و در واقع جهت دهی به سیاست های کشور بین دولت، نمایندگان مجالس، گروه های نفوذ و فشار، اتحادیه ها و دیگر اقشار به تناسب تقسیم می شود.

حضور گروه ها و اقشار مختلف در این فرآیند باعث این سیستم سیاست گذاری باز می شود که رقابت و تنش های سیاسی در حداقل خود است و سیاست گذاری در یک فرآیند متعادل و عادلانه صورت می گیرد.

منابع :

- ۱- بارلت، بروس (۱۳۹۲)، جهش آلمان پس از جنگ جهانی دوم چگونه شروع شد، ترجمه ی جعفر خیرخواهان، هفته نامه تجارت فردا، شناسه : ۵۳۹
- ۲- بوشهری، جعفر (۱۳۵۰)، حقوق اساسی در جمهوری فدرال آلمان، پژوهشگاه مطالعات علوم انسانی
- ۳- تقی زاده، جواد (۱۳۸۷)، دیوان قانون اساسی فدرال آلمان، نشریه حقوق اساسی، سال هفتم، شماره ۹، ص ۱۲۵-۱۴۷.
- ۴- فرزین رجبی، بررسی الگویی اصلاحات اقتصادی و سیاست های مدیریتی آلمان^۱
- ۴- قاسمی شاد، حسن (۱۳۹۵)، نظام اداری و مدیریت کشور آلمان، پایگاه اینترنتی حسن قاسمی شاد
- ۵- قانون اساسی جمهوری فدرال آلمان، انتشارات مجلس بوندستاگ^۲
- ۶- مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی (۱۳۸۳)، مطالعه تطبیقی مجالس قانونگذاری ایران و برخی کشورهای جهان (انگلستان، فرانسه، آلمان، ایالات متحده، افریقای جنوبی، مصر و مالزی)، دفتر بررسی های حقوقی، شماره مسلسل ۷۰۲۴، کد موضوعی ۴۱۰.
- ۷- معاونت پژوهش های سیاسی و حقوقی مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی (۱۳۹۵)، دیپلماسی پارلمانی اتحادیه اروپا، ساختار، وظایف و مأموریت پارلمان آلمان، کد موضوعی: ۲۶۰، شماره مسلسل: ۱۴۹۲۲
- ۸- مؤمنی، آزاده (۱۳۸۹)، جایگاه نظام قانون گذاری در جمهوری فدرال آلمان، فصلنامه سیاست خارجی، سال بیست و چهارم، شماره ۲.
- ۹- نعیم نور بخش، پایگاه مردم سالاری، کد گزارش : ۵۹۵۴۷
- 10- Dalton, Russell J. (2012), Politics in Germany: Online Edition, University of California, Irvine.
- 11- Federal Foreign Office (2007), Facts about Germany, Directorate-General for Culture and Communication³.
- 12- Pak Kwan, chau (2000), Systems of Government in Some Foreign Countries: Germany, Research and Library Services Division Legislative Council Secretariat.

¹ farzinrajabi.ir

² www.btg-bestellservice.de

³ www.tatsachen-ueber-deutschland.de/en/pdf-downloads-e-paper